

DAISY MILLER

HENRY JAMES

DAISY MILLER

Een studie

WERELDBIBLIOTHEEK · AMSTERDAM

Oorspronkelijke titel *Daisy Miller* (1879)
© 2016 Nederlandse vertaling Frank Lekens /

Uitgeverij Wereldbibliotheek

Alle rechten voorbehouden

Omslagontwerp Karin van der Meer

NUR 302

ISBN 978 90 284 2636 8

www.wereldbibliotheek.nl

1

In het Zwitserse stadje Vevey bevindt zich een heel gerieflijk hotel. Er zijn daar veel hotels, want het ont-haal van toeristen is de grootste inkomstenbron van dat stadje dat, zoals veel reizigers zich zullen heugen, gelegen is aan een bijzonder blauw meer – een meer dat iedere toerist eens moet aandoen. Aan de oever van dat meer staat een lange rij van dergelijke etablisse-menten, in alle soorten en maten: van het modernste *grand hôtel*, met krijtwitte gevel, honderd balkons en een tiental vlaggen wapperend op het dak, tot het aloude Zwitserse pensionnetje met de naam in goti-sche letters op een van de roze of gele muren geschilderd en een lomp prieeltje in een hoekje van de tuin. Maar een van die hotels in Vevey is befaamd, ja zelfs klassiek, en onderscheidt zich van zijn vele omhoog-gevallen burens door een uitstraling van aanzien en luxe. In juni wemelt het in deze streek van de Ameri-kaanse toeristen. Men kan wel zeggen dat Vevey dan

veel weg heeft van een Amerikaanse badplaats, veel taferelen en geluiden roepen er herinneringen op aan Newport en Saratoga: heen en weer fladderende 'vlotte' jonge meisjes, ruisende mousseline jurken, rumoer van dansmuziek tot in de vroege uren en de hele dag door kwebbelende hoge stemmetjes. Dat zijn de indrukken die zich opdringen in het voortreffelijke hotel Trois Couronnes, waardoor men zich daar in het Ocean House of Congress Hall kan wanen. Al moet gezegd dat sommige zaken in het Trois Couronnes ook weer in strijd met die illusie zijn: de keurige Duitse kelners, onberispelijk als diplomaten, de in de tuin verpozende Russische prinsessen, de kleine Poolse jongetjes die rondstappen aan de hand van hun huisleraar, het uitzicht op de besneeuwde toppen van de Dents du Midi en de pittoreske torens van het Château de Chillon.

Ik weet niet goed of het nu vooral de overeenkomsten of juist de verschillen waren die de aandacht trokken van de jonge Amerikaan die twee of drie jaar geleden in de tuin van het Trois Couronnes zijn blik over enkele van die bezienswaardigheden liet glijden. Het was een prachtige zomerochtend, en wat er ook in de jonge Amerikaan omging, de bekoring van de omgeving kan hem niet zijn ontgaan. Hij

was de vorige dag met het stoombootje uit Genève gekomen voor een bezoek aan zijn tante, die in het hotel verbleef; Genève was de stad waar hij al lange tijd woonde. Maar zijn tante had hoofdpijn – zijn tante had bijna altijd hoofdpijn – en zat op haar kamer met een flesje kamferolie*, zodat hij vrij kon rondslechteren. Hij was een jaar of zevenentwintig. Als zijn vrienden over hem spraken, zeiden ze meestal dat hij in Genève ‘studeerde’; als zijn vijanden over hem spraken, zeiden ze... maar vijanden had hij eigenlijk niet. Hij was een alleraardigste kerel die bij iedereen in de smaak viel. Ik moet het zo zeggen: sommige mensen beweerden dat hij al zo lang in Genève verbleef uit verknochtheid aan een dame die daar woonde. Een buitenlandse dame. Iemand die ouder was dan hij. Slechts weinig Amerikanen – eigenlijk niet één, denk ik – hadden ooit een glimp opgevangen van deze dame, over wie enkele eigenaardige verhalen de ronde deden. Maar Winterbourne’s banden met de bakermat van het calvinisme waren van ouder datum. Hij had in die stad als kind op school gezeten en was er later ook naar de universiteit gegaan, zodat hij er heel wat

* Noten zie blz. 123

vrienden had gemaakt. En veel van die vrienden had hij tot zijn grote genoegen nog steeds.

Nadat hij bij zijn tante had aangeklopt en te horen had gekregen dat ze onwel was, had hij een wandeling door de stad gemaakt en was teruggekeerd om te ontbijten. Dat ontbijt had hij nu genuttigd, maar hij zat nog een kopje koffie te drinken, dat hem aan zijn tafel in de tuin was geserveerd door zo'n kelner die eruitzag als een attaché. Na zijn koffie stak hij een sigaret op. Over het pad kwam een jongetje aangelopen, een kereltje van negen of tien. Hij was klein voor zijn jaren maar had een ouwelijke uitdrukking op zijn gezicht, dat bleek van teint en scherp van trekken was. Hij droeg een knickerbocker met rode kousen waar twee spillebeentjes uit staken en een fonkelrode cravate. In zijn hand had hij een lange alpenstok met een scherpe punt, waarmee hij in alles prikte wat hij tegenkwam – de bloemperken, de bankjes in de tuin, de sleep van een damesjurk. Hij bleef bij Winterbourne staan en keek hem met zijn heldere, pientere oogjes aan.

‘Mag ik een suikerklontje van u?’ vroeg hij met een scherp, hard stemmetje – een stem die niet volwassen, maar op een of andere manier ook niet jeugdig klonk.

Winterbourne keek naar het koffiestel op de tafel en zag dat er nog een paar klontjes lagen. ‘Ja, pak er maar een,’ antwoordde hij. ‘Maar volgens mij is suiker niet goed voor kleine jongetjes.’

Dit kleine jongetje stapte naar voren en koos met zorg drie van de begeerde suikerklontjes. Twee daarvan verdwenen in de zak van zijn knickerbocker, het derde deponeerde hij prompt op een andere plaats. Hij stond met zijn alpenstok als een lans in Winterbourne’s bank te prikken terwijl hij het suikerklontje met zijn tanden probeerde te breken.

‘Jeetje, wat is het har-r-d!’ riep hij uit, waarbij zijn karakteristieke r opviel.

Winterbourne had al meteen beseft dat hij waarschijnlijk met een landgenoot van doen had. ‘Pas maar op dat je geen tandpijn krijgt,’ zei hij vaderlijk.

‘Ik heb geen tanden meer die pijn kunnen doen. Ze vallen allemaal uit. Ik heb er nog maar zeven. Mijn moeder heeft ze gisteravond geteld, en toen viel er meteen weer één uit. Ze zei dat ik een mep zou krijgen als er nog meer uitvielen. Maar ik kan het ook niet helpen. Het ligt aan dit ouwe Europa. Het komt door dit klimaat dat ze eruit vallen. In Amerika vielen ze er niet uit. Het komt door al die hotels.’

Winterbourne hoorde het geamuseerd aan. ‘Als je drie suikerklontjes eet, weet je zeker dat je van je moeder een mep krijgt,’ zei hij.

‘Dan moet ze me maar snoep geven,’ wierp zijn jonge gesprekspartner tegen. ‘Ik kan hier nergens snoep krijgen – geen Amerikaans snoep tenminste. In Amerika hebben ze het beste snoep.’

‘En hebben ze daar ook de beste jongetjes?’ vroeg Winterbourne.

‘Dat weet ik niet. Ik ben een Amerikaanse jongen,’ zei het kind.

‘En ik merk wel dat jij een bovenstebeste bent!’ zei Winterbourne lachend.

‘Bent u Amerikaan?’ vervolgde het kwieke kereltje. En toen Winterbourne dat bevestigde, verklaarde hij: ‘Amerikaanse mannen zijn de beste.’

Hij bedankte hem voor het compliment. De jongen, die zijn alpenstok nu had bestegen als een paard, stond om zich heen te kijken en stopte nog een suikerklontje in zijn mond. Winterbourne vroeg zich af of hij als kind zelf ook zo was geweest, want hij was ongeveer op dezelfde leeftijd meegenomen naar Europa.

‘Daar heb je mijn zus!’ riep het kind ineens. ‘Dat is een Amerikaans meisje.’

Winterbourne keek op en zag een prachtige jongedame naderen.

‘Amerikaanse meisjes zijn de beste,’ zei hij monter tegen zijn jonge vriend.

‘Mijn zus is geen beste!’ verklaarde het kind. ‘Ze zit me altijd achter de vodden.’

‘Daar zul je het dan zelf wel naar maken,’ zei Winterbourne. Ondertussen was de jongedame dichterbij gekomen. Ze was gekleed in een jurk van wit mousseline versierd met allerhande jabots en ruches en strikken van pastelkleurig lint. Ze droeg niets op haar hoofd, maar had een grote parasol met een brede geborduurd bies in haar hand. En ze was opvallend mooi. Wat zijn ze toch mooi! dacht Winterbourne, en hij rechtte zijn rug, alsof hij aanstalten maakte om voor haar overeind te komen.

De jongedame bleef voor zijn bankje staan, bij de balustrade van de tuin, waar je uitzicht op het meer had. Het jongetje had van zijn alpenstok nu een polsstok gemaakt waarmee hij rondsprong in het grind, dat alle kanten op stoof.

‘Randolph,’ zei de jongedame, ‘wat doe je nou?’

‘De Alpen beklimmen,’ antwoordde Randolph. ‘Zo doe je dat!’ En hij maakte weer een sprongetje waardoor Winterbourne de kiezels om de oren vlogen.

‘Zo dalen ze de berg juist af,’ zei Winterbourne.

‘Hij is een Amerikaan!’ riep Randolph met zijn harde stemmetje.

De jongedame reageerde niet op die mededeling en hield haar blik strak op haar broer gericht. ‘Doe nou maar een beetje rustig,’ was het enige wat ze zei.

Winterbourne vond dat dit wel kon doorgaan voor een introductie. Hij stond op, liep langzaam op het meisje af en gooide zijn sigaret weg. ‘Ik heb zojuist met deze jongen kennisgemaakt,’ zei hij uiterst beleefd. Zoals hij maar al te goed wist, mocht een jongeman in Genève alleen in heel specifieke, zeldzame situaties het woord richten tot een jonge, ongehuwde dame. Maar hoe had de situatie hier in Vevey idealer kunnen zijn? Een mooi Amerikaans meisje dat in de tuin ineens voor je neus staat.

Dit mooie Amerikaanse meisje keek hem bij het horen van zijn opmerking alleen even aan en wendde vervolgens het hoofd af om over de balustrade naar het meer en de bergen aan de overkant te turen. Hij vroeg zich af of hij te ver was gegaan, maar meende dat hij nu beter verder kon oprukken dan de aftocht blazen. Terwijl hij nog iets probeerde te bedenken om tegen haar te zeggen, richtte zij zich weer tot het jongetje.

‘Ik zou weleens willen weten hoe jij aan die stok komt,’ zei ze.

‘Die heb ik gekocht,’ antwoordde Randolph.

‘Je was toch niet van plan om die mee te nemen naar Italië?’

‘Jawel, ik neem hem wel mee naar Italië!’ verklaarde het kind.

Het meisje keek naar haar jurk en streek wat lintjes glad. Vervolgens richtte ze haar blik weer op het uitzicht. ‘Nou, ik zou hem maar gewoon ergens achterlaten,’ zei ze na een korte stilte.

‘Gaat u naar Italië?’ vroeg Winterbourne op respectvolle toon.

De jongedame keek hem weer aan. ‘Jawel, meeneer,’ was haar antwoord. Meer zei ze niet.

‘Gaat u, eh... over de Simplon?’ vervolgde Winterbourne, een tikje verlegen.

‘Ik zou het niet weten,’ zei ze. ‘We zullen wel een berg over moeten, ja. Welke berg gaan we over, Randolph?’

‘Waar naartoe?’ vroeg het kind.

‘Naar Italië,’ legde Winterbourne uit.

‘Weet ik veel,’ zei Randolph. ‘Ik wil niet naar Italië. Ik wil naar Amerika.’

‘O, maar Italië is prachtig!’ zei de jongeman.

‘Hebben ze daar snoep?’ riep Randolph.

‘Ik hoop het niet,’ zei zijn zus. ‘Je hebt al meer dan genoeg snoep op, vraag maar aan moeder.’

‘Ik heb al ontzettend lang geen snoep gehad – wel honderd weken!’ riep het jongetje uit, terwijl hij rond bleef hoppen.

De jongedame wierp een blik op haar jabots en streek haar linten weer glad. Winterbourne waagde maar eens een opmerking over het prachtige uitzicht. Hij raakte over zijn verlegenheid heen omdat hij begon te beseffen dat zij niet in het minst met de situatie verlegen was. Haar charmante gezicht was volstrekt niet van kleur verschoten, ze was duidelijk beledigd noch van de wijs gebracht. En dat ze de andere kant opkeek als hij tegen haar sprak, zodat het leek of ze niet naar hem luisterde, dat was maar een gewoonte, haar manier van doen. Terwijl hij doorpraatte en haar wees op enkele bijzonderheden in het uitzicht, dat nieuw voor haar leek te zijn, liet ze haar blik stilaan wat vaker op hem rusten, en toen merkte hij dat ze hem recht en ongegeneerd aankeek. Je kon het ook geen onbeschaamde blik noemen, ze keek gewoon bijzonder eerlijk en onbevangen uit haar ogen. Schitterend mooie ogen waren het. Ja, Winterbourne had in lange tijd niet zoiets

moois gezien als deze fraaie landgenote – haar teint, haar neus, haar oren, haar tanden. Hij was een groot liefhebber van vrouwelijk schoon, hij kende geen groter genoegen dan het observeren en analyseren daarvan, en in het gelaat van deze jongedame viel hem het een en ander op. Zo was het verre van nietszeggend, maar ook niet bijzonder uitgesproken. En hoe verfijnd haar trekken ook waren, Winterbourne verdacht haar toch – zonder het haar euvel te duiden – van een zeker gebrek aan raffinement. Het leek hem heel goed mogelijk dat de zus van jongeheer Randolph koket was, en hij wist wel zeker dat ze kittig was – maar hij kon in haar opgewekte, oppervlakkige lieve gezicht geen greintje spotlust of ironie bespeuren.

Het werd al snel duidelijk dat ze wel zin had in een gesprek. Ze vertelde hem dat ze de winter in Rome zouden doorbrengen – zij met haar moeder en Randolph. Ze vroeg hem of hij een ‘echte Amerikaan’ was, want dat had ze niet gedacht. Ze had eerder een Duitser in hem vermoed, vooral – ze zei het met enige aarzeling – als ze hem hoorde praten. Winterbourne antwoordde lachend dat hij wel Duitsers kende die klonken als Amerikanen, maar dat hij zich niet kon heugen ooit een Amerikaan te heb-

ben ontmoet die klonk als een Duitser. Vervolgens vroeg hij of ze niet liever ging zitten op de bank waarvan hij net was opgestaan. Ze antwoordde dat ze het prettig vond om wat te staan en rond te lopen, maar ze ging toch al snel zitten. Ze zei dat ze uit de staat New York kwam – ‘als u weet waar die ligt.’ En Winterbourne kwam nog meer over haar te weten toen hij haar watervlugge broertje in de kraag vatte en even bij zich wist te houden.

‘Zeg eens hoe je heet, jongen,’ zei hij.

‘Randolph C. Miller,’ zei de jongen prompt. ‘En ik wil ook wel zeggen hoe zij heet.’ En hij wees met zijn alpenstok naar zijn zus.

‘Ik zou maar wachten tot je iets gevraagd wordt,’ zei die jongedame kalm.

‘Ik zou heel graag weten hoe u heet,’ zei Winterbourne.

‘Ze heet Daisy Miller,’ riep het kind. ‘Maar dat is niet haar echte naam, de naam op haar visitekaartje.’

‘Jammer dat je mijn kaartje niet bij je hebt!’ zei juffrouw Miller.

‘Eigenlijk heet ze Annie P. Miller,’ ging het ventje verder.

‘Vraag eens hoe hij zelf heet,’ zei zijn zus, wijzend naar Winterbourne.

Maar dat leek Randolph hoegenaamd niet te interesseren. Hij bleef informatie spuien over zijn eigen familie. ‘Mijn vader heet Ezra B. Miller,’ zei hij. ‘Hij is niet in Europa. Waar mijn vader nu is, is het veel beter.’

Winterbourne dacht even dat het kind had geleerd op die manier te vertellen dat de heer Miller het tijdelijke voor het eeuwige had verwisseld. Maar Randolph zei er meteen achteraan: ‘Mijn vader zit in Schenectady. Hij heeft een groot bedrijf. Hij is rijk, als je dat maar weet.’

‘Nou ja!’ riep juffrouw Miller uit. Ze liet haar parasol zakken en tuurde naar de geborduurde bies. Winterbourne liet de jongen weer los en die liep meteen weg, zijn alpenstok achter zich aan slepend. ‘Hij vindt het niet leuk in Europa,’ zei het meisje. ‘Hij wil terug.’

‘Naar Schenectady?’

‘Ja. Hij wil terug naar huis. Hij heeft hier geen vriendjes. Er is hier nog één jongetje, maar die heeft altijd een leraar bij zich. Die mag niet spelen.’

‘En uw broertje heeft geen leraar?’ vroeg Winterbourne.

‘Moeder overwoog er een mee te nemen op reis. Een kennis heeft ons er één aangeraden. Een Ame-

rikaanse, misschien kent u haar, mevrouw Sanders. Ik geloof dat ze uit Boston komt. Zij wist wel een leraar voor ons en we hebben overwogen om die mee te vragen. Maar Randolph zei dat hij geen leraar mee op reis wilde. Hij zei dat hij geen les wou krijgen in de trein. En we zitten nou eenmaal de helft van de tijd in de trein. In de trein kwamen we ook een Engelse dame tegen. Ik geloof dat ze juffrouw Featherstone heette, misschien kent u haar. Die vroeg waarom ik Randolph niet zelf onderwees. Hem wat bijbrengen, zo noemde zij het. Ik denk dat hij mij meer kan bijbrengen dan andersom. Hij is heel slim.'

'Ja,' zei Winterbourne, 'hij lijkt mij ook heel slim.'

'Zodra we in Italië zijn, gaat moeder een leraar voor hem zoeken. Zijn daar goede leraren te vinden?'

'Me dunkt, hele goede,' zei Winterbourne.

'En anders zoekt ze een school uit. Hij moet toch iets leren, hij is nog maar negen. Als hij ooit naar de universiteit wil.' En zo bleef juffrouw Miller over de familiebesognes en andere zaken keuvelen, terwijl ze daar met haar buitengewoon bevallige handen vol fonkelende ringen in haar schoot zat en haar mooie ogen nu eens recht in die van Winterbourne keken

en dan weer wegdwaalden over de tuin, de voorbijgangers en het prachtige uitzicht. Ze sprak tegen Winterbourne alsof ze hem al heel lang kende. Hij vond het bijzonder aangenaam. Het was lang geleden dat hij een jong meisje zoveel had horen praten. Je kon wel zeggen dat deze onbekende jongedame, die naast hem op de bank had plaatsgenomen, erop los rebbelde. Ze zat er heel rustig en prettig ontspannen bij, maar haar mond en haar ogen waren continu in beweging. Ze had een zachte, ijle, aangename stem en klonk bijzonder gemoedelijk. Ze vertelde Winterbourne wat ze met haar moeder en haar broer in Europa allemaal al had gedaan en wat ze nog van plan waren en gaf een uitgebreide opsomming van alle hotels waar ze hadden gelogeed.

‘Die Engelse vrouw in de trein,’ zei ze, ‘juffrouw Featherstone, die vroeg me of we in Amerika dan niet allemaal in hotels wonen. Ik heb haar gezegd dat ik nog nooit in zoveel hotels heb geslapen als hier in Europa. Ik heb nog nooit zoveel hotels bij elkaar gezien, Europa is een en al hotel.’ Maar ze zei dit niet op klaaglijke toon. Juffrouw Miller leek overal prima mee in haar schik. Ze stelde dat de hotels uitstekend waren als je er eenmaal aan gewend was en dat Europa enig was. Het viel haar niet tegen, helemaal

niet. Misschien kwam het doordat ze er vooraf zoveel over had gehoord. Ze had ontzettend veel vriendinnen die hier al ontzettend vaak waren geweest. En ze had ook vroeger al ontzettend veel jurken en zo uit Parijs gehad. Als ze toen een Parijse jurk aantrok, had ze altijd het gevoel gekregen dat ze al in Europa was.

‘Alsof het een toverjurk was,’ zei Winterbourne.

‘Ja,’ zei juffrouw Miller, zonder daarop in te gaan. ‘Dan kreeg ik altijd zin om hierheen te komen. Maar voor de jurken had ik het niet hoeven doen. Volgens mij sturen ze de mooie jurken allemaal naar Amerika. Hier zie je zulke vreselijke gevallen. Het enige wat me niet bevalt,’ ging ze verder, ‘is de society. Er is hier niets te doen, of als er wel iets te doen is, dan zou ik niet weten waar. U wel? Hier zal toch ook ontvangen worden, maar ik heb er nog niets van gemerkt. Ik kom graag onder de mensen, thuis deed ik niet anders. Niet alleen in Schenectady, hoor. Ook in New York. ’s Winters ging ik altijd naar New York. Daar kwam ik veel onder de mensen. Vorige winter ben ik wel zeventien keer uitgenodigd voor een diner. Waarvan driemaal door heren,’ preciseerde ze. ‘Ik heb meer vrienden in New York dan in Schenectady. Ook meer vriendinnen trouwens,’